

Nicolae C. Batzaria

LEILA
un roman din viața cadânelor

Cuprins

Partea I	7
I. „Grădina Fericirii”	9
II. Înaintea sultanului	18
III. De la lumină la întuneric	28
IV. Martirele haremului	42
V. Un devotament și o primejdie	53
VI. Leila e cerută în căsătorie	61
VII. „Trebuie salvat un suflet”	71
VIII. O petrecere la conacul Leilei	78
IX. O serată de cadâne...	87
X. Un suflet în primejdie	95
XI. Leila, soția lui Osman Efendi	104
XII. Un eunuc îndrăgostit	112
XIII. În nopțile Ramazanului	120
XIV. La mantaua Profetului	126
XV. O noapte hotărâtoare	135
XVI. Fuga Leilei	144
XVII. La bordul vaporului „Queen Elisabeth”	151
Partea a II-a	161
XVIII. Ce nu iartă opinia publică	163
XIX. O victimă a fanatismului	171
XX. Scrisoarea Leilei către Miss Hampton...	180
<i>Epilog</i>	188

PARTEA

I

I

„Grădina Fericirii”

Leila se opri din scris. Cu un gest de plictiseală și enervare, lăsă condeiul jos și-și duse mâinile la tâmpole.

Două șuvițe neastâmpărate se desprinseseră din masa părului ei mai negru decât pana corbului, dezmierdându-i obrajii a căror culoare era făcută din trandafiriul rozelor din Bagdad amestecat cu albul laptelui de cămilă. Leila se căzni să-și pună din nou părul în ordine, își trecu apoi mâna pe fruntea ei plină și largă și, ștergându-și un început de nădușeală, se adânci în gânduri.

Mai bine de trei ceasuri stătuse nemișcată la masa ei de lucru. Numărul paginilor scrise de mâna ei mică și atât de fină sporea întruna, cu o repeziciune uimitoare. Acum se opri din scris și, cufundată în lumea gândurilor, Leila era străină și nepăsătoare de tot ce se petrecea în jurul ei.

Soarele se pregătea să se culce în patul lui aurit din spatele golfului Cornul-de-Aur. Slăvitul astru nu se îndură să-și închiadă ochii de lumină până nu sărută încă o dată ochii de foc ai Leilei și până nu-și luă rămas-bun de la această faptură pentru care se grăbea să răsară a doua zi mai mândru și mai vesel.

Între el și Leila erau gratiile dese de la fereastră. Razele sale izbutiră însă să-și facă loc. Uitați-vă cum se joacă cu părul bogat al Leilei, poleindu-l cu aur și mărindu-i strălucirea și frumusețea! Priviți cum aceste raze, care nu se sfiesc de nimic, îi ating fruntea și îi sărută obrajii! Una dintre ele se oprește

chiar multă vreme pe buzele fetei, într-un sărut lung și înfocat pe acea gură care este un întreg poem de dragoste.

Leila nu ia seama de intimitățile cu care a obișnuit-o soarele. Nu aruncă măcar o privire ca să vadă mărșul, neîntrecutul tablou al apusului în spatele Cornului-de-Aur. Înaintea acestui tablou, pictorii stau înmărmuriți, recunoscându-și imperfecțiunea artei și neputința de a-l reda pe pânză!

Și soarele, oarecum supărat că splendoarea operei sale nu e admirată, se grăbește să dispară, lăsând ca întunericul să devină stăpânul firii.

— Leila, sufletelul meu, nu vezi că s-a făcut noapte și că în odaie e întuneric?

— Da, mamă, răspuse fata cu accentul omului surprins asupra unei taine pe care și-o păstrează numai pentru sine; văd că s-a înnoptat, dar mă gândeam la ceva.

— Și la ce te gândea? o întrebă mama sa mângâind-o pe frunte și pe păr și trăgând-o la pieptul său. Tot la una dintre acele cărți scrise de oameni fără de lege și Dumnezeu, care sucesc mințile fetelor, făcându-le să se îndepărteze de la calea cea dreaptă? Ți-am spus de atâtea ori să faci un foc mare în curte și să le arunci pe toate, ca să ardă până la ultima filă.

— Dar nu mă gândeam la cărțile mele, răspuse Leila cu silă.

— La ce atunci? Poate la ziua de mâine?

— Chiar la aceasta, răspuse Leila, mulțumită că mama sa i-a înlesnit răspunsul care s-o scape de alte întrebări ce o supărau și o indispuceau.

Veselă și încântată că și fiica ei se gândește la ziua de mâine, la acea zi de la care ea nu-și luase gândul multe luni în șir, bătrâna cadână bătu de câteva ori din palme, strigând:

— Nighiar, Nighiar!

La această chemare se auziră pe coridor pași mărunți și grăbiți. Ușa odăii se deschise și intră o tânără sclavă, aproape

o copilă. Aceasta se opri la mică distanță de stăpânele sale și făcu trei temenele¹ respectuoase, plecându-se până la pământ.

— Nighiar, îi zise mama Leilei, adu lampa și cutia mea cu țigări!

După ce lampa și tabachera fură aduse, mama, aprinzându-și o țigară, se apropie și mai mult de fiica ei și începu să-i vorbească cu o voce blândă și mângâietoare:

— Sunt mulțumită, scumpa mea, că te-ai gândit și tu la ziua de mâine. Nu-i așa că acest lucru îți face plăcere?

— Da, răspunse Leila resemnată.

Se vedea bine că în seara aceea nu avea chef de vorbă și se ferea s-o contrazică pe mama ei.

— Așa te vreau! Așa, fiica mamei, ești și mai aproape de inima mea, grăi bătrâna scoțând din gură și prin nas clăbuci de fum din tutunul aromat. Și ți-ai dat oare bine seama ce zi mare e mâine?

— E ceremonia Muaiede de la palatul sultanului, răspunse Leila pe un ton rece și plictisit.

— Ceremonia Muaiede de la palat, repetă ironic bătrâna femeie. Spui vorbele acestea cu așa nepăsare, ca și cum ai zice „mâine se deschide târgul de cai de la At-Meida” sau „mâine se mărită fata grădinarului Giafer”. Muaiede! Cum tresar fetele și femeile tinere când rostesc cuvântul acesta – Muaiede! Cum le trec fiori-fiori și cum le bate inima în piept în așteptarea acestei zile! Ceremonia Muaiede! Când eram de vârsta ta, aș fi dat nu știu câți ani din viață să am parte de un astfel de noroc! Dar sultanii de atunci nu s-au gândit să introducă un obicei așa de frumos și să marcheze într-un mod atât de plăcut

¹ Temenea – salut făcut după obiceiul musulman, printr-o plecăciune. (n. red.)

și de măgulitor pentru inimile noastre de femei sfintele sărbători ale Bayramului².

Și, ca și cum i-ar fi cerut cineva vreo explicație, Hazile Hanum – cum îi zicea Leila mamei sale – începu să povestească, adică să-și povestească mai mult ei înseși:

— Padișahul³ de acum – Alah să-l țină în slavă și sănătate! – s-a gândit, în adâncă sa înțelepciune, că și noi, femeile, avem nevoie de o mângâiere, de un zâmbet, de un cuvânt de bunătate și blândețe. De aceea, a doua zi după ce se încheie sărbătoarea Bayramului, dă poruncă să vină la palatul său soțiile și fetele miniștrilor, ale marilor generali, ale înalților demnitari și ale personalului care servește la curtea sa împărătească. Și se duc cadânelor cu fetele noastre îmbrăcate în rochii fine, cu feregele⁴ sclipitoare și împodobite cu cele mai scumpe giuvaiere. Când sosesc la palat, sunt primite cu alai de eunuci și de numeroase sclave. Sunt conduse mai întâi într-un salon așa de luxos mobilat, încât te ia amețeala privind frumusețile care sunt acolo. În acest salon, vizitatoarele își așteaptă rândul. În acest timp, ele se răcoresc cu tot felul de siropuri și șerbeturi, care de care mai delicioase, fumează țigări din tutunul galben și aromat al Macedoniei sau sorb cafele făcute din cafeaua primită direct din Arabia. Sclave georgiene cu ochii negri și sclave circasiene cu părul bălai stau la dispoziția lor, căutând să le ghicească din ochi orice dorință. De undeva, dintr-un salon mai îndepărtat, se aud, slabe și tânguioase, accentele unei orchestre nevăzute, care interpretează frumoasele și neîntrecutele cântece arabe. Iar sunetul regulat și melodios al valurilor Bosforului azuriu întregește această dulce armonie.

² Bayram – sărbătoare religioasă a musulmanilor. (n. red.)

³ Padișah – titlu de origine persană purtat în trecut de împăratul Turciei; sultan, suveran, împărat. (n. red.)

⁴ Feregea – văl cu care femeile musulmane își acoperă fața. (n. red.)

— Mamă, îi tăie vorba Leila, care nu-și putu stăpâni râsul, văd că faci poezie și e păcat că nu te-ai apucat să-ți cultivi talentul poetic.

— Lasă gluma, fata mea, și ascultă mai departe... Și așa se duc la palat cadânele și fetele noastre, fără să-și acopere fața sau să-și ascundă părul, căci nu e îngăduit să-i tănuiești ceva califului. Nu este el urmașul Profetului și umbra lui Alah pe pământ? După ce se odihnesc și se răcoresc și după ce fumează țigări parfumate, un eunuc vine și le cheamă una câte una. Așa sunt primite la Muaiede, adică sunt aduse în fața sultanului. Sultanul stă frumos de vorbă cu fiecare dintre ele, le spune cuvinte dulci și plăcute, le mângâie părintește pe obraji și pe păr. Și e fericită aceea care a avut norocul să-i placă padișahului. Nu i se dă numaidecât drumul, ci sultanul, care o soarbe din ochi, îi zâmbește prietenos, o face să vorbească, pentru a-i auzi vocea, o întreabă ba de una, ba de alta, ca să vadă cât e de deșteaptă și pricepută, o cercetează în privința gusturilor ei, a învățaturii și a creșterii de care a avut parte. Dacă e femeie măritată, îi dăruiește un inel frumos sau un alt giuvaier de preț sau îi atârnă pe piept frumoasa decorație Șefakat, pe care a înființat-o numai pentru noi, femeile.

— Dar dacă e femeie nemăritată? întreabă Leila, care asculta mai mult de nevoie.

Hazile Hanum, măgulită că fiica ei i-a urmărit povestirea, își aprinse o altă țigară, trase de câteva ori cu poftă, după aceea grăi, scoțând un oftat de adâncă părere de rău:

— În vremurile trecute și când era mai bună rânduială decât în zilele noastre, dacă fata unui înalt demnitar al împărăției ar fi găsit har în ochii sultanului, ea putea fi cerută pentru „Grădina Fericirii” și putea chiar să devină...

— Ce e această „Grădină a Fericirii”? o întrerupse Leila, care asculta acum cu interes spusele mamei sale.

Hazile Hanum făcu un gest de mirare.